

NEPODNOŠLJIVA LAKOĆA BLOKADE

Republika Hrvatska mnoge prizemne interese umata u uznesene riječi, i usporedo drakonski, kažnjava, blokira i plijeni imovinu velikog broja već siromašnog stanovništva.

Razvija pravnu kulturu kojom nema jamstva na pošteno suđenje, nema prethodne obavijesti o blokadi svih računa, nema zastare, nema olakotnih okolnosti.

Plijeni se, izvršnim modelom zakona, u pojedinim slučajevima čak i imovina maloljetnika, nemoćnih građana treće dobi, siromašnih, bolesnih i nezaposlenih, socijalno ugroženim obiteljima oduzima se jedini dom, promovira se industrija ovrha!

Dugovi rastu uslijed nagomilanih dodatnih troškova; zatezne kamate uništavaju malu privredu i kućanstva.

Opis 5 godina aktivnog djelovanja Udruge Blokirani; baza podataka Udruge od 52 768 članova, ljudskih sudbina.

U zemlji koja nije informatički dovoljno educirana forsiraju se elektronske dražbe preko FINE, dražbe imovine propalih obrtnika, poljoprivrednika, biših malih trgovaca, ulazi u dom silom, u pratnji bravara, sudskog ovršitelja, bez prisutnosti vlasnika, uzima jamcima, sudužnicima, uporedo ...

Kroz posljedice takvih odluka „naše države“, svijet se mnogima, doslovce preko noći ruši na glavu i obilježi, zauvijek.

KULTURA ŠUTNJE

Fenomen prolazi, već osam godina, u prešutnoj šutnji i „krivaca“ i „sudionika“.

Odgojeni tako da su tradicijske vrijednosti zapadne demokracije kao što su ljudska prava, sloboda pojedinca, nepovredivost njegova vlasništva, osjećaj suodgovornosti za zakone, biti svjestan da ako je zakon ugrozio život obitelji čije je poduzeće otišlo u stečaj, a radnici nisu 6 mjeseci primili osobni dohodak, i tvoj je život ugrožen, – sve su to za nas još neke daleke, metafizičke vrijednosti za koje znamo ali ih promatramo kao prolazni posjetitelji.

Nedostatak anglosaksonskog „check and balance pravnog sistema“.

Ljubav za status quo, nezrele, zarobljene, demokracije.

Kriminalizacija zakona, banke preprodaju dugove jeftino, a kredit utjeruju agencije skupo.

Šutnja propalog srednjeg sloja obilježen kulturom stupova srama, 10 godina javnog sramoćenja malih trgovaca, poljoprivrednika, bivših obrtnika, javno dociranje iz Ministarstva, doživotnost blokade, dražba privatne imovine zbog kolapsa posla postolarskog obrta, prijenos duga na sljedeću generaciju.

I nema značajnijeg suprotstavljanja. Otkud sav taj oprez, strah?

PRAVNA KULTURA

Zaključak, dobrim dijelom, veže se na to da su u regiji postojali raniji oblici pravne kulture, utemeljeni na specifičnim pravnim tradicijama tih zemalja, autoritarnosti društvenih suodnosa, s kojima još nismo raščistili.

Moguće je da RH, sličnim uzorkom, opet nastoji prevariti povijest?

Možda raznoliki uzroci primjene drakonskih ovršnih zakona u RH imaju više zajedničkog sa općim obrascima političko-pravne kulture i pravne tradicije NDH i SFRJ, a manje s općim obrascima europske (zapadne) pravne kulture i pravne tradicije Europske unije?

„Pravna kultura, analitički, definira stupanj prešutnosti, koliko se zakoni uzimaju zdravo za gotovo u okruženju, interakciju pravnog sustava i okruženja; dok opisno povezuje niz obrazaca - od stava i dosega javnog znanja, obrasca ponašanja građana u odnosu sustav, prosudbu o pravičnosti, legitimnosti i korisnosti zakona“ -(Susan S. Silbey, Legal culture and culture of Legality)

RH je, za razliku od NDH i SFRJ, nesumnjivo demokratska država, članica Europske unije, no u ovršnoj pravnoj praksi vidimo previše pravne kulture iz nekih prošlih vremena, previše autoritarnosti vlasti, i previše partikularnih interesa, premalo Ustava, malo pravne stečevine Europske unije, ozbiljan nedostatak uvažavanja Konvencije o zaštiti ljudskih prava, previše totalitarnog, i premalo građanskog društva.

Nećemo se, za potrebu ovog članka, baviti pitanjem pravnog sljedništva Nezavisne Države Hrvatske ili RH u svjetlu međunarodnog prava i učenja o nastanku država.

Također se nećemo baviti nespornom činjenicom da je svrha instituta ovrhe sanirati neplaćene dugove te namiriti zakonska potraživanja vjerovnika.

No s obzirom na to da je Hrvatska već dvaput platila cijenu prizemnosti svoje pravne kulture i pravne tradicije i općenito ukidanja bitnih elemenata demokracije u korist partikularnih interesa, smatramo da Hrvatska ne može sebi dozvoliti da i treći put zakaže!

Ne bude li se u Hrvatskoj razvijala sposobnost da se gleda iza obzora partikularnih interesa i ne odustane li se od modela pretjeranog poštovanja autoriteta vlasti, bilo stranačkih bilo drugih, sposobnosti pravosuđa da odolijeva pritiscima lobija, njihovih nastojanja za dominantnim položajem; ne riješe li se političke stranke egoizma i ne pokušamo li radikalno razračunati s mračnim duhovima pravne kulture iz prošlosti, teško će RH iza sebe ostaviti dobar pravni trag duha zakona, svakodnevnih političkih odluka, cjelovite demokratske klime na temeljima pravne stečevine zaštite ljudskih prava Europske unije, međunarodnih dokumenata i Ustav-a RH.

SIGURNOST

Veći dio života proživimo u iluziji sigurnosti da se loše stvari događaju samo drugima. Nisam dionik takvog razmišljanja.

„Sigurnost je uglavnom praznovjerje“. (H.A. Keller, *The Open Door*, Doubleday (1957))

Živimo u vremenu gdje bi svijest o iluziji sigurnosti trebala biti izazov na razmišljanje i djela. Čovjek bi na nov način morao shvaćati svoj položaj u svijetu, i nipošto politiku ne prihvaćati tek kao informaciju. Jer loše stvari se ne događaju samo drugima.

Živimo u svijetu gdje su naše sudbine svezane više negoli ikad prije. Naš život, životi milijuna ljudi zavise od politika usvojenih u uskom krugu ljudi, npr. negdje u investicijskoj kući s Wall Streeta.

Možemo vjerovati da smo sigurni ako radimo, plaćamo poreze, imamo dobrostojeća primanja.

Možemo vjerovati da je autorima politika više stalo do zaštite trajnih, moralnih nego partikularnih, trenutnih interesa, vlastitog profita ili ideološkog postulata grupe, no sigurno negdje, nešto, uvijek, iznenada, sveukupno može blokirati naš svijet, i naš mali „sigurni“ dom.

KRIZA

Financijska kriza začeta u Sjedinjenim Američkim Državama, u drugoj polovici 2006. , kao isključiva posljedica pohlepe financijskog sustava, doživjela je svoj vrhunac 2008. , proširila se na ostatak svijeta i stekla naziv „Prva globalna financijska kriza 21. stoljeća.“ (Feljton, A., Reinhart, C. (ur.): *Prva globalna financijska kriza 21. stoljeća*, Zagreb, Novum, 2008).

Stiglitz je upozorio: „ Ekonomska kriza se preobrazila u socijalnu krizu, koju će najviše osjetiti najsiromašniji, odnosno upravo oni koji nisu ni za što krivi“. (Stiglitz, 2010., op.cit., str. 2.)

Kriza se moćno manifestirala u Hrvatskoj s obzirom na ozbiljne nedostatke hrvatskog ekonomskog poretka koji datiraju i prije globalne nestabilnosti. Zastarjela i neprilagođena, hrvatska politika bez makroekonomskih modela i uopće ozbiljnijeg instrumentarija reagirala je zaustavljanjem gospodarskog rasta, smanjenjem proizvodnje i potrošnje, gubitkom radnih mjesta, padom realnog dohotka, padom realne potrošnje kućanstva od skoro 10% HNB, (Godišnje izvješće 2010., Zagreb, lipanj 2011., str. 12.), rastom nezaposlenosti, padom BDP-a od 5,8%. (Državni zavod za statistiku: *Statističke informacije 2010.*, Zagreb, 2010., str.44.) Iz mjeseca u mjesec kontinuirano je opao i udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći, koji 2009. iznosi 41,11 posto. (Podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za mirovine u studenom 2009.) Tijekom 2009. nestaje svako dvadeset i peto radno mjesto. (UNDP Hrvatska: *Utjecaj ekonomske krize na tržište rada*, Zagreb, 2009., str. 4.)

Slijedi 6 godina recesije, ministar gospodarstva, Ivan Vrdoljak izjavio je da je 6 godina recesije snažno unazadilo privatni, gospodarski sektor te naglasio da je aktualna Vlada (RH, 2014) propustila prvu godinu mandata te da bi „reindustrijalizacija zemlje“ morala biti esencijalno važna za rast zaposlenosti. (Izjava dostupna: <https://www.cnbc.com/2014/07/08/croatia-was-slow-to-act-in-6-year-recession.html>)

No(još i danas, 2018) u Hrvatskoj i dalje postoji snažna divergencija u odnosu na ostatak kako razvijene, tako čak i istočne Europe, Hrvatska je druga najsiromašnija zemlja EU.

REFORME

I Kako je reagirala Hrvatska? Koji je novi oblik politike potaknula?

Je li zaštitila barem djecu od siromaštva?***

Hrvatska sasvim sigurno nije pokazala da, sukladno novim vremenima, razumije svoj udio odgovornosti, za skupu i slabo organiziranu državu. Nije usvojena strategija kojom bi pomogli stotini tisuća obitelji, koji se u teškom problemu privatne dužničke krize, nisu našle samo svojom krivnjom. Nije pokrenuta industrijska proizvodnja da bi prezaduženi ljudi, obitelj, mogli spasiti svoj život, redovno servisirati račune, kredite, dozvoljene minuse, kartice, redovne životne troškove, održati standard, vrednote, principe.

Vlast se odlučila za „stari totalitarni pristup“!

U nedostatku „neprijatelja režima“ odlučila kažnjavati marginalizirane!

Za takav naum, pokrenuta je žestoka reforma izvršnih (ovršni) i ostalih povezanih zakona.

Mnogobrojne izmjene Ovršnog zakona, od 1996. do 2018., u pravnu kulturu RH ugradile su nepregledni niz rupa, dvojbi, popravaka i izmjena, dopuna, nepreciznosti, nejednakosti, nesigurne pravne države.

-----***

„Hrvatska se ubraja među zemlje članice EU-a s nadprosječnim stopama rizika od siromaštva i socijalne isključenosti djece (28,1% u 2015. godini), a koje su bliske općoj stopi rizika od siromaštva i socijalne isključenosti (29,1%).

Važno je istaknuti i kako je financijska i ekonomska kriza koja poprima svjetske razmjere 2008. godine nepovoljnije utjecala na materijalno blagostanje predškolske djece nego na ukupno stanovništvo (Šućur i sur., 2015.). Unatoč izrazito visokom riziku od izloženosti djece siromaštvu i socijalnoj isključenosti, Hrvatska tom pitanju nije posvećivala dovoljnu pozornost, a postojeći su programi i mjere bili dominantno pasivnog karaktera (Stubbs i Zrinščak, 2014.).“-

M.Ajduković, I.Dobrotić, J.Matančević; Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet-Studijski centar socijalnog rada, izvorni znanstveni članak (2017) "Mogućnosti unapređenja socijalne politike u smanjivanju siromaštva djece: Perspektiva ključnih dionika"

SVE REFORME OVRŠNOG ZAKONA

Umjesto da Hrvatska silnu (neiskorištenu) energiju utroši kako pokrenuti reindustrijalizaciju, pokrenuti gospodarski rast, osmisliti strategiju izlaska iz statusa nezaposlenosti, siromaštva, prezaduženosti za:

25.000 blokiranih obrtnika (početak, 2011.),

219 421 blokiranih (kraj 2011.),

299 795 (2013.),

3017 406 (početak 2014.),

322 500 (kraj 2014.),

320 952 (2015.),

328 532 (2016.),

322 783 (2017.),

324 900 (sredinom 2018.) te članova obitelji,

usvojeno je 20-tak reformi ovršnog zakona, s kojim je stanje duga kućanstava povećavalo od:

6 milijardi kn(početak 2011.) do

43,13 milijarde kn (sredina, 2018.) *plus zatezne kamate; ** podaci FINA

PARALELNO , REFORME OVRŠNOG

- 1.Ovršni zakon iz 1996., (nedovoljno precizan),12.7.1996.
- 2.Novela Ovršnog iz 1999., (dvojbe, ozbiljna redakcijska greška)
- 3.Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 1999.
- 4.Novela iz 2003., (riješena dvojba ali ostao problem)
- 5.Ispravak Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2003.
- 6.Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2003.
- 7.Novela iz 2005., (riješen problem iz 2003. ali ne u cijelosti)
- 8.Zakon o izmjenama Ovršnog zakona,2004.
- 9.Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2005.
- 10.Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2008.
- 11.Ovršni zakon, 2010. etc...u istom stilu
- 12.Ovršni zakon, 2010. 2x u istoj godini.
- 13.Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2011
- 14.Zakon o izmjenama Ovršnog zakona, 2011., 2x u istoj godini
- 15.Uredba o izmjenama Ovršnog zakona, 2011.3x u istoj godini
- 16.Zakon o izmjenama Ovršnog zakona, 2012.
- 17.Zakon o izmjenama Ovršnog zakona, 2012.
- 18.Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2014.
- 19.Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2017.
20. I „novi“ Ovršni zakon u izradi, Radna skupina izradila nacrt zakona 2018. Primjena najavljena za 2022.

Promjena propisa uz provedbu Ovršnog zakona

Od početka 2011. FINA nadležna za sve ovrhe!

21. Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, 2018.- nadležnost Ministarstva financija RH
22. Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, 2012.
23. Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, 2010.
24. Pravilnik o načinu provedbe ovrhe na novčanim sredstvima banke, 2018.
25. Pravilnik o načinu provedbe ovrhe na novčanim sredstvima banke, 2013.
26. Pravilnik o vrstama naknada za obavljanje poslova propisanih Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, 2018.
27. Pravilnik o Jedinostvenom registru računa, 2018.
28. Pravilnik o tehničkim uvjetima za provedbu ovrhe na novčanim sredstvima, 2018.

Prilikom pozivanja na OZ, za potrebe ovog članka, uslijed premnogobrojnih izmjena zakona, neće se navoditi godina donošenja nego ćemo se usredotočiti na primjere kršenja temeljnih pravnih načela, koja se provlače u temeljima ovršne pravne kulture.

* FINA, dostupno na <https://www.fina.hr/>

* Ovršni zakon, NN dostupno na <https://narodne-novine.nn.hr/>

POSLEDICE

Živimo u svijetu stručnjaka za uža područja.
Tako i politika postaje sve više stvar stručnjaka.
Za marketing i reklamu.

No meni se čini da bi politika, ipak, morala biti „posao“ građana s posebno izgrađenim smislom povezivanja, gdje političar iz najbeznačajnijeg „mjesnog odbora“ neće osjećati odgovornost prvenstveno samo prema svojim (svojoj stranci).

NEPODNOŠLJIVA LAKOĆA BLOKIRANJA

Unatoč općem suglasju o vrijednostima, na kojima bi se Hrvatska imala razvijati, unutar Hrvatske danas nalijećemo na velik broj prepreka zbog kojih mnogi sumnjaju da nismo svi jednaki pred zakonom.

Jednakost pred zakonom temeljni je opći princip zaštite ljudskih prava, neophodan za zaštitu drugih ljudskih prava. ,

Opća deklaracija o ljudskim pravima, Europska konvencija o ljudskim pravima i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima izričito jamče pravo na jednakost pred zakonom te pojedinačno određuju da je pravo na jednakost pred zakonom operativno „svugdje“.

Hoće li se pravna kultura na temelju načela zakonitosti europske (pravne) kulture uopće pokušati provesti u djelo, unutar Hrvatske, ovisi o nizu čimbenika, koji su često političke i ili interesne naravi, a nisu motivirane pouzdanijim djelovanjem pravosuđa.

Da bi mogli reći da se u hrvatskoj ovršnoj pravnoj kulturi poštuju načela zakonitosti, prava na pošteno suđenje, jednakosti pred zakonom, mora biti ispunjeno više uvjeta:

Izdvajamo

- jasnoća i preciznost svakog zakona.

- uz česte izmjene i dopune, ista materija propisana u više zakona koji nisu međusobno usuglašeni, može dovesti do različite prakse sudova i pravne nesigurnosti u najširem smislu riječi.

-Ustav jamči svakome pravo na nepristranog suca, pa je prebacivanje ovršnih postupaka na sudske savjetnike, bilježnike, odvjetnike bitno ograničenje Ustavnog prava.

-Mnogobrojnim izmjenama je, zatim, napadnuta impostacija instituta žalbe kao općeg pravnog lijeka time što je propisano, da je dopuštena samo kada je to izrijekom predviđeno., odn. da žalba ne odgađa izvršenje. Sva rješenja tako postaju pravomoćna donošenjem i nose nove troškove koje potom završavaju u novim ovrhama.

To vrijedi i za ovrhovoditelja, recimo banka može biti osuđena na naknadu štete zato što nešto nije učinila prema rješenju o ovrsi, nema pravo na žalbu. Banka nema pravo na žalbu ni protiv rješenja kojim je odbijen njen zahtjev za naknadu troškova u vezi s provedbom ovrhe.

-U nastojanju da se strankama oduzme pravo na žalbu u nekim se slučajevima otišlo tako daleko da se mogu shvatiti kao promišljeno podvaljivanje Žalba, čak, neovisno o tome što prvostupanjski sud smatra da je utemeljena, ne može spriječiti provedbu ovrhe.

- Narušeno je i temeljno načelo europske pravne kulture o presumpciji nevinosti.

- Ovrhovoditelju se na temelju vjerodostojne(?)isprave vjeruje da ima tražbinu i da je legitimiran tražiti ovrhu.

Ovrha se može tražiti i deset godina i duže (prekid zastare) iako se u međuvremenu moglo svašta dogoditi.

Ovršeniku bi trebalo omogućiti da na isti način na koji ovrhovoditelj dokazuje postojanje svoje tražbine i legitimacije dokazati da su tražbina ili legitimacija naknadno prestali i obustaviti ovrhu.

-Ovršeniku se uopće ne vjeruje. Čak i ako ovršenik javnom ili javno ovjеровljenom ispravom dokazuje da je tražbina prestala, da nema više legitimacije (npr. nasljednik ovršenika), a ovrhovoditelj se ne suglasi s tim prigovorom, sud će doduše na parnicu uputiti ovrhovoditelja, ali će održati na snazi sva prava koja je ovrhovoditelj stekao na imovini ovršenika. Ovršenik će stoga, da bi deblokirao svoju imovinu, premda može dokazati da je tražbinu iz ovršne isprave podmirio, morati čekati okončanje parnice na koju je upućen ovrhovoditelj.

Dakle, s jedne strane, ovrhovoditelj postojanje svoje tražbine i legitimacije može dokazivati u ovršnom postupku ispravama određene kvalitete, ali ovršenik ne može ispravama iste kvalitete dokazivati da su nakon nastanka ovršene isprave tražbina i legitimacija prestali.

-Time je stvorena protuustavna neravnopravnost u tretiranju procesnih subjekata, jer ako jedna

stranka nešto smije dokazivati određenim instrumentima istim instrumentima bi to morala moći i druga.

- Hoćemo li mjenice , i zadužnice potpisane po dužniku cedentu s praznim rubrikama nazivati vjerodostojnim ispravama u skladu s europskom pravnom stečevinom ?

- Hoćemo li račun i izvod iz poslovnih knjiga, jednostran akt nedostavljen dužniku i nepriznat od dužnika nazivati vjerodostojnim ispravama u skladu s pravnom stečevinom Unije?

- Da li je potom, takva isprava, s praznim rubrikama , naknadno ispunjenim, koja je neovlašteno od ovršenika, bez dvostupanjskog sudskog postupanja, došla u posjed trećih (agencija za naplatu) ,vjerodostojna isprava koju možemo nazivati vjerodostojnim ispravama u skladu s pravnom stečevinom Unije?

-Hoćemo li dopustiti da se solemnizira privatna isprava nazove javnobilježničkim aktom, u kojem se sam javni bilježnik temeljem čl.77.stav. 4. Zakona o javnom bilježništvu ograđuje od sadržaja pismena kojeg ovjerava , i bez suda proglasi ovršnim aktom, pa druga strana sama temeljem svojeg jednostranog izračuna putem FINE provodi ovrhu, smatra u skladu s pravnom stečevinom Unije?

-Hoćemo li i dalje dopustiti da ovrhovoditelji /predlagatelji mjere osiguranja potraživanja za minorne svote bez predujma provode ovrhe i blokade uz nesrazmjerno visoke sudske i odvjetničke troškove?

- Hoćemo li i dalje dopustiti da iznos na račun kamata raste u nedogled, unatoč stvarnosti da se vrijednost svih objekata habanjem troši ili ćemo (poput Talijana vidi Legge delle obbligazioni i Slovenski OZ) primijeniti načelo maksimalnog iznosa na ime svih kamata da ne prelazi iznos dvostruke glavnice.?

-Zelenaški ugovor se smatra onaj kojim netko,koristeći se stanjem nužde ili teškim materijalnim stanjem drugog, njegovim nedovoljnim iskustvom, lakomislenošću ili zavisnošću, ugovori za sebe ili nekog trećeg korist koja je u očitom nerazmjeru s onim što je on drugom dao ili učinio,ili se obvezao dati ili učiniti.

-Hoćemo li i dalje dopuštati da bez provedenog dvostupanjskog postupka pred nadležnim prekršajnim sudom, upravna tijela,policije,lučke kapetanije i.t.d donose odluke bez provedenog kontradiktornog postupka i takvo postupanje doživljavati demokratskim?

-Hoće li se i koliko dugo će se i dalje dopustiti ili tolerirati da se naše nacionalno zakonodavstvo ne usuglasi s pravnom stečevinom EU , u ovom slučaju sa čl.6.Europske Konvencije o ljudskim pravima o dvostupanjskom sudovanju ,te čl.14. glede svekolike diskriminacije (radi siromaštva), te Protokolu 1.čl.1. glede zaštite imovine??

- Hoće li suveren narod i dalje dopuštati da Zakonodavac prenese pravo i dužnost da određuje zakonsku zateznu kamatnu stopu na HUB (monopolističko udruženje u sukobu interesa), pa da nam se događa da je Z.Z.kamatna stopa (jedna od glavnih poluga upravljanja privredom..) dvostruko veća od prosječne profitne stope, i stopira se svekolika reprodukcija društva, pa se potom, za „krimen“ kažnjavaju poduzetnici i djelatnici niza propalih firmi?

-HUB je za previsoku zateznu kamatu optužila „prevoditelja“* Z. Bohaček, predsjednik HUB, (2015); dostupno <https://www.pressreader.com/croatia/24sata/20150509/281681138445305>

- Hoćemo li i dalje dopuštati da se stranke financiraju iz državnog proračuna, pa da na teret poreznih obveznika ,imaju šansu za „ kupovanje“ glasova, i stvaranje uhljeba, i to nazivati građanskim društvom?

-Hoće li suveren narod i dalje dopuštati da Saborska većina od 77 glasova, temeljem većinskog izbornog sustava s pragom od 5 % na račun cca 500.000 ili cca 1/6 glasova svih birača, jednodomnoga parlamenta, Ustavnog suda čiji se izbor vrši u Saboru, i bez suspenzivnog veta, donosi Zakone protiv interesa većine stanovništva Hrvatske ?

Hoćemo li biti u mogućnosti, nakon iznad navedenih primjera, moći mirno odgovoriti na upit :“Da li se ovdje radi o aktivnoj demokraciji na temeljima europske pravne stečevine, građanskom društvu jednakih pred zakonom ili diktaturi manjine, umotanoj u uzvišene riječi po uzoru na neke prošle (totalitarne) kulturne modele?“

Odgovor ovom žalosnom stanju hrani se osjećajem da vlast (opet) na povijesni poziv demokracije odgovara varkom, usmjerenom uglavnom protiv vlastitog stanovništva.

Demokratizacija pravne ovršne kulture RH je veliki ispit za hrvatsku demokraciju.

No i ne njezin zadnji ispit.

TABELA (2010-2018) UDRUGE BLOKIRANI, BROJ BLOKIRANIH I IZNOS (2010-2018-) umetnuti

Godinama je na ovim prostorima, u svijesti svakodnevice, izgrađivana specifična pravna kultura i oblikovala tradiciju, model ponašanja.

Nosila je brojne izopačene elemente, no društvo ju je prihvatilo, bilo je prisiljeno prihvatiti.

Neke je stvari dakako teško tvrditi jer nedostaje kvalitativnih, znanstvenih istraživanja no iz dugoročnih posljedica primjene političke i pravne palete odluka, iz broja blokiranih obitelji, stanje duga, moguće je zaključiti da je pravna kultura RH, barem u okviru legalizirane pljenidbe po osnovi naplate duga, kreirala zakone kojima je cilj :

Zarobiti u siromaštvu. Zarobiti državu. Blokirati kućanstva. Uzeti imovinu. Kamatariti. Prenijeti dug na sljedeću generaciju. Bez suda.Bez olakotnih okolnosti!

ŽIVOT BLOKIRANI(h)

Ministar rada i mirovinskog sustava Marko Pavić (2018) zgrnuo je javnost izjavivši kako se povećanjem minimalne plaće na 3000 kuna, da Vlada brine da svaki građanin uživa dostojanstven život.

Premijer Plenković (2018), kazao je : "... () ...tamo (Afrika) je takvo siromaštvo da bi svi vapili da imaju standard kakav je u Hrvatskoj."

To je naprosto neistina.

U proteklom desetljeću u Hrvatskoj je produbljen proces deindustrializacije, kao i gubitak cjenovne konkurentnosti, pa je Hrvatska od 3. najbogatije postala 2. najsiromašnija nova članica Europske unije, pokazuju rezultati istraživanja* predstavljeni u Ekonomskom institutu Zagreb.

**Istraživanje, financirala Hrvatska zaklada za znanost, a proveli znanstvenici Odjela za ekonomiju i poslovnu ekonomiju Sveučilišta u Dubrovniku i Ekonomskog instituta Zagreb.

dostupno: <http://www.poslovni.hr/hrvatska/hrvatska-od-3-najbogatije-do-2-najsiromasnije-nove-clanice-europske-unije-335102>

Sve smo siromašniji. Pravno nesigurni.

Po striktnom pravilu iz OZ-a, može se ovršeniku plijeniti sve iznad 3.973,33 kn (za 2018.).

Dok najmanji iznos, dozvoljen za pljenidbu, nije zakonski reguliran.

Po slovenskom OZ, minimalna se mjesečna primanja, do 600 EUR, ne smiju plijeniti!

Hrvatska će i umirovljeniku, s mirovinom od npr. 500 kn mjesečno, plijeniti jednu četvrtinu.

Po istraživanju Udruge Blokirani provedenim u siječnju, 2018. nad 1176 ispitanika, od 98% ispitanih, blokirani su duže od 900 dana bez prekida.

Za život, nakon pljenidbe, raspolažu s prosječnim iznosom do 1 250,00 kn.

Godišnje generiraju od pet do osam novih ovrha.

Za osnovne režijske troškove troše do 800 kn mjesečno.

Preostaje im 1 025,00 kn za život. Život? (ako imaju stan u vlasništvu).

Zimi ne griju. Ne koriste internet.

Da imaju 2000 kuna, to bi bilo oko 60 kuna dnevno.

Dostojanstven život?

Plijene se i namjenska, neoporeziva sredstva „Božićnica“, „Uskrsnica“, povrat poreza, nagrade radniku

...

Uzmi siromašnima i daj bogatima (Alan Ford).

Dalo bi se zaključiti da je Hrvatska posegnula prema „starom dobrom modelu“ pravne kulture.

Nepodnošljiva lakoća kažnjavanja slabijih, organizirano otimanje imovine prokazanih, devet milijuna blokiranih privatnih računa.

Plijeni se (opet) legalno ali bez suda, uz aktivnu pomoć države, a zaradu dijele malobrojni.

Zvuči poznato, zar ne?

Umotano u uzvišene riječi „zaštite dostojanstva dužnika“, moralni obzori pravne kulture slijede liniju nekih starih vremena i potiču industriju masovnih pljenidbi, javnog sramoćenja bez olakotnih okolnosti, listi srama, izvršnih zakona kojima se privatna imovina (da, i novac je imovina), uzima jednima, uz pomoć države (FINA), doživotno, dug sve veći i prelazi na sljedeću generaciju.

Krivi, jer siromašni! Kolateralne žrtve krize koju nisu prouzročili.

Jer ih vlast nije odlučila spašavati.

Ovog puta, nisu neprijatelji režima na udaru.

Nema ih dovoljan broj, da bi im se isplatilo oduzimati imovinu.

Siromašnih ima najviše.

I vlast je udarila na siromašne.

Izvršno!

Pravno.

Bez osjećaja suodgovornosti za loše gospodarsko stanje u državi i visoku razinu prezaduženosti.

JAVNO ZAGOVARANJE

Mnogi sad već osam godina upozoravaju vlast na suštinu i sadržaj takvih zakona, koji svojom primjenom ne smanjuju dug, naprotiv, a i suprotni su Konvenciji za zaštitu ljudskih prava.

Najustrajnije zagovara Udruga Blokirani.

No nije jedina.

„Država ima dužnost brinuti se za svoje građane, isticao je još sv. Augustin, a prema Ustavu Republika Hrvatska je socijalna država. To je prvi članak i to treba poštovati, rekao je tajnik Hrvatske biskupske Komisije prof. dr. Gordan Črpić*, te posebno upozorio na ovršni zakon koji je svojom primjenom suprotan Konvenciji za zaštitu ljudskih prava.“

* „Izjava o potrebi aktivne zaštite socijalne države s posebnim naglaskom na problem brojnih ovrha i deložacija.“, Komisija Hrvatske biskupske konferencije Iustitia et pax (06. Svibnja, 2013.)

„Svjedoci smo tužnih situacija obitelji koje su se našle u teškoj situaciji ne svojom krivnjom, već velikim dijelom krivnjom onih koji se na toj nevolji obogaćuju. Hrvatski građani ne trebaju imati privilegij, ne trebaju imati neku posebnu zaštitu, ali ne smiju biti građani drugoga reda.“

Hrvatska država ima osnovnu dužnost, mora obuzdati industriju naplate dugova i pokrenuti industrijsku proizvodnju kako bi građani mogli servisirati svoje dugove. Država svoje građane ne smije pljačkati, otuđivati im imovinu i kažnjavati ih zato što su kolateralne žrtve krize koju nisu prouzročili.

Neka se dokinu odredbe zakona koje pogoduju raznim interesnim lobijima. U ovoj teškoj ekonomskoj situaciji i krizi potrebno je raditi na oporavku hrvatskoga gospodarstva a istodobno ne dopustiti da kriza postane izlikom za još veće osiromašenje hrvatskoga puka, citirao je tekst Izjave* Črpić, te naglasio kako Komisija poziva posebice Vladu RH da zaštiti najugroženije i najsiromašnije građane i tako pokaže da mlada hrvatska država sve čini da postane i ostane društvo socijalne pravde, mira, sigurnosti i građanskih prava.“

* isto kao iznad

„Komisija je više puta isticala da se mi nismo suočili s našom totalitarnom prošlošću. Dok to ne učinimo nije moguće zamisliti izlazak iz krize, jer moramo dekonstruirati totalitarni sustav da bismo mogli razvijati demokratsko društvo. Ako to ne učinimo, nikakva nas ekonomska kemija i rasprodaja države neće izvući iz krize, upozorio je Črpić...“

ZAROBLJENA HRVATSKA

Zarobljena Hrvatska.

Značajne promjene u sustavu traže prilagođavanje svih koji u njemu djeluju, a to u pravilu nije ugodno, te izaziva otpore i opstrukcije onih koji su navikli raditi na dosadašnji način.

Među njima su gotovo sve pravne profesije, od sudaca do odvjetnika, bilježnika, državnih odvjetnika, pa i službenika u resornom ministarstvu. Jedan od razloga aktualnog stanja je i nedostatak sustavnih istraživanja, osobito političke volje da se reforme u ovršnom pravosuđu utemelje na objektivnim ocjenama i pokazateljima.

Stotine tisuća blokiranih obitelji, osam godina društvenog omalovažavanja, osuđeni bez suda, javno sramoćenje, njihov se život drži neuspjehom i nedostatkom, zaštita osobnih podataka se ne poštuje, razvoj u Hrvatskoj ih nemilice istiskuje, kao da nisu dovoljno sposobni sudjelovati u svakodnevnom praktičnom životu.

„Hrvatska ima 330 tisuća blokiranih, njihov dug veći je od 42 milijarde kuna; imamo nepravedan i diskriminatorni Ovršni zakon, neučinkovit Zakon o stečaju potrošača. Vrijeme je za temeljite i suštinske mjere za rješavanje pitanja prezaduženosti građana. Svako odugovlačenje s pripremom tih mjera, bila bi teška i nepopravljiva greška.“, K.G.Kitarović, Predsjednica RH *

* K.G.Kitarović, Predsjednica RH : citat sa Okruglog stola održanog na Pantovčaku, 19.lipnja, 2017., „Živjeti u Hrvatskoj i biti blokiran“; dostupno: <http://predsjednica.hr/objava/1/1/1619>

Zarobljena Hrvatska!

‘zarobljene države’, pojam kojega je prvi koncipirao ekonomist Joe Hellman* u svojim pionirskim istraživanjima tranzicije za Svjetsku banku.

* J. Hellman, *Confronting the Challenge of State Capture in Transition Economies* (2001); dostupno na <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2001/09/hellman.html>

Zdravko Petak* je istaknuo kako matrica stvaranja javnih politika u anglosaksonskim zemljama ne odgovara za zemlje poput Hrvatske, kod koje je prikladniji model tzv. 'zarobljene države' Joela Hellmana, a koji pokazuje da se u raznim skupinama mreža koje zarobljavaju državu može pronaći sustav koji onemogućuje razvoj onemogućavajući reforme.

*Z. Petak (2018);

U povodu objavljivanja knjige „Policy-Making at the European Periphery: the Case of Croatia“ u izdanju Palgrave Macmillan, organizirana je rasprava „Dobitnici i gubitnici tranzicije: tko su kočničari promjena?“ u zajedničkoj organizaciji Centra za europske studije, Zaklade Friedrich Ebert, Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja i portala ideje.hr. Uvdno, knjigu su predstavili njezini urednici Zdravko Petak i Kristijan Kotarski, obojica predavači na zagrebačkom Fakultetu političkih znanosti. Dostupno: <http://ideje.hr/hrvatska-je-zarobljena-drzava-ali-tko-ju-je-zarobio-ili-je-slaba-drzava-kako-je-oslabila/>

PRAVNA TRADICIJA

Svaki oportunistički, nezainteresiranost ili nesposobnost koja nije slučajna već utemeljena u pravnoj kulturi, na određenom teritoriju, mnogostruko se kroz budućnost vraća.

Ne nestaje, sama od sebe.

Apsorbira se u mentalitet i tu stabilizira kroz pravni sustav, kroz politiku, kroz svakodnevni život (model pljenidbe slabijih, kroz pravni stil uzvišenih izgovora, kroz ponašanje pravnih institucija, oblikovanjem navika šire populacije).

Možemo ih se riješiti samo slabljenjem prethodnih modela, razvijanjem novog tradicijskog slijeda. RH mora uraditi novi korak na trnovitom putu razvoja ljudskoga roda koji živi na ovom području.

Mora prihvatiti vlastitu odgovornost, oslabiti prethodne pravne modele pa vlastitu sudbinu, sebe kao cjelinu, perspektivni napredak svih koji u Hrvatskoj žive i živjet će, reproducirati u duhu etike pravne stečevine Europske unije, demokracije, uzajamnom razumijevanju i stvaralačkoj suradnji, ne po pljenidbi slabijih i osiromašenih da bi „neki“ na krizi većine mnogostruko profitirali.

Tradicija , smatramo, u bitnome konstituira osnovna obilježja kontinuiteta pravne kulture RH.

Preživjeli i drugi vlasnici imovine zaplijenjene od strane fašističkog pokreta Ustaša, a potom nacionalizirani od strane Komunističke Jugoslavije, i dalje bore pravnu borbu da bi dobili pravicu.

Zar doista nismo sposobni, iz prošlosti, naučiti?

Bojim se da nismo.

Smatramo da pravnoj kulturi ovrha RH nedostaje iskustvo tradicijskih vrijednosti zapadne demokracije, zaštite sloboda pojedinca, i nepovredivost njegova vlasništva, osjećaj osobne suodgovornosti za sve i „svugdje“, što znači osjećaj da ako je sloboda ugrožena jednom, svugdje je ugrožena.

Ujedno ukazujemo, iz direktnog svjedočanstva 5 godina lobiranja Udruge Blokirani, na nedostatak političke volje, unutar Hrvatske, da se nađu društvena, pravna, politička, sindikalna, ekonomska rješenja drukčija od onih koji su već poznati iz prošlosti.

Autor se zaključno zalaže za prihvaćanje pravne stečevine po uzoru na stečevinu Europske unije, čime bi bila osnažena sigurnost hrvatskih građana od tradicije sustava kojima smo se opirali i konačno vjerovali da smo ih se riješili.

Ovo bi bilo posebno važno u današnjim okolnostima, Hrvatske u predvorju nove svjetske ekonomske krize.

NE POSTOJE DOPUŠTENE OKOLNOSTI ZA LIŠAVANJE PRAVA KAO OSOBE PRED ZAKONOM

Drugim riječima, da ne postoje dopuštene okolnosti pod međunarodnim pravom o ljudskim pravima u kojima osoba može biti lišena prava na priznavanje kao osobe pred zakonom, ili u kojima to pravo može biti ograničeno. To pojačava članak 4., stavak 2. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, koji ne dopušta odstupanja od tog prava, čak i u vrijeme izvanrednog stanja.

Opasni pokušaji lobija za dominantnim položajem i stvaranjem svojih interesnih sfera problematiziraju sam princip građanskog društva teško će omogućiti da Hrvatska iskoristiti prigodu koja je pred njom da za sve građane osigura osjećaj da su jednaki, mislim na građansku, političku jednakost, ne metafizičku prirodu jednakosti

Što je razlog sumnji?

Raznoliki uzroci ovoga stanja imaju nešto zajedničko.

Nedostaje identifikacija sa stvarnim smislom osobne odgovornosti za pravnu jednakost svih koji u Hrvatskoj žive što podsjeća na neka prošla vremena.

Prvi put kad je demokracija u Hrvatskoj zatajila pred licem fašizma; autoritarna vlast, kažnjeničko podržavljenje privatne imovine, vlast = sud, građani bez prava na pošteno suđenje, bez prava na jednakost pred zakonom.

Drugi put za vrijeme komunističkog jednostranačja; autoritarna vlast, kažnjenička nacionalizacija privatne imovine, vlast = sud, građani bez prava na pošteno suđenje, bez prava na jednakost pred zakonom.

Treći put, u Hrvatskoj danas pratimo sličnu pojavu; autoritarna vlast, kažnjenička blokada privatne imovine, pljenidba bez suda, vlast = sud, bez prava na pošteno suđenje, nejednakost pred zakonom, javno sramoćenje.

PRAVNA TRADICIJA

NDH

Organizacija vlasti autoritarne države tekla je od travnja 1941. razmjerno brzo na svim područjima života. Sladović (Eugen Sladović, doktor prava, ustaški teoretičar NDH) naglašava da je hrvatska država autoritativna država u kojoj je: „Politički ukinut demo – liberalistički parlamentarizam i na njegovo mjesto postavljena autoritativna vladina forma“*

* Sladović, Eugen; Državni ustav i državno ustavno pravo, Hrvatska smotra, rujan 1942., str. 524. – 529.

S pravnog aspekta nikakva institucionalna struktura nije kontrolirala i ograničavala vlast. Od građana se zahtijevalo slijepo pokoravanje i poslušnost.

Preuzeta je velika većina ranijih propisa, a doneseni su i novi, koji su stupali na snagu i provođeni.

Može li u toj situaciji biti čudno da je NDH, među prvim propisima koje je vlast implementirala u stvarni pravni život, bilo preuzimanje nacističke pravne kulture „arijanizacije imovine“ (njem. Arisierung)*, donesenu 1941. , modeliranu po nacističkim zakonima?

*Office of Chief of Counsel for War Crimes NG 616 – quoted in: J. Mendelsohn, The Holocaust", Vol. 1, New-York & London, 1982 pp. 166-170.

Rušenje vlasništva kao „svetog, apsolutnog i neograničenog“ prava.

Imovina u vlasništvu Srba, Židova, Roma i ostalih neprijatelja režima otimala se i prepisivala podobnima, uz posebnu suradnju javnog bilježnika te magistrature zadužene za zemljišne knjige.*

„Važan dio rasističke i genocidne politike ustaškog režima prema Židovima i Srbima nakon stvaranja NDH 1941. godine bilo je oduzimanje njihove vrijedne imovine. Ovaj segment bio je među mnogim ustašama čak i važniji nego ideološki razlog politike prema spomenutim narodima. Zahvaljujući takvoj politici mnogi ustaški dužnosnici i podobnici došli su preko noći u priliku za kontroliranje značajne imovine i bogatstva ljudi koji su strpani u koncentracijske logore ili prognani iz svojih domova.

Iako se oduzimanje imovine Srba i Židova pravdalo kao podizanje hrvatske nacionalne privrede, radilo se o najobičnijoj bezobzirnoj pljački. Mnogi pojedinci bliski režimu stekli su tako preko noći veliku materijalnu korist.*

* V. Šadek, Postupanje ustaškog režima s imovinom Židova i Srba u kotarima Koprivnica i Đurđevac (1941. - 1942.). PODRAVINA Volumen 14, broj 28, Str. 5 - 16 Koprivnica 2015.

Zakazivanje.

Nesposobnost ili nezainteresiranost većine da zlo na vrijeme prepoznaju, i na vrijeme spriječe.

Nezainteresiranost raznih državno- pravnih stručnjaka da raspoznaju što se radi?

Ustupak? Oportunizam? Ravnodušnost prema činjenicama?

To sve, a uz ostalo i nedostatak suodgovornosti za budućnost svijeta. Ravnodušnost o nepravdi koja sve dok se događa drugima, nije „naša stvar“.

SFRJ

Nakon Drugog svjetskog rata i stvaranja FNR Jugoslavije, na udar vlasti došli su vlasnici značajne imovine, vlasnici zemljišta, kuća, stanova, tvornica.

Pored ratnih, nacionalnih i ideoloških neprijatelja, su došli i stranci i vlasnici nekretnina - vlasnici zemljišta, tvornica, kuća, stanova.

Tzv. reforme, bile su nasilne prema vlasniku imovine i predstavljale su “rušenje” jamstva vlasništva kao „svetog, apsolutnog i neograničenog“ prava.

Vrlo brzo po okončanju Drugog svjetskog rata skupština tadašnje FNR Jugoslavije donosi Zakon o nacionalizaciji, 1946. godine.

Nacionalizacija je jedna od prvih i najradikalnijih privredno-političkih mjera koje su se sprovodile, u većem ili manjem omjeru, u svim socijalističkim zemljama, dijelom i u zemljama kapitalističkog uređenja.

Predstavlja prinudni, izvršni prijelaz privatne imovine u društvenu, odnosno državnu svojinu.

Vrijeme posezanja za tuđom privatnom imovinom, vrijeme totalitarizma, pravne nesigurnosti.

RH

Od 1.siječnja 2011. do 31.listopada 2018. FINA (državna agencija) zaprimila je 9 238 359 osnova (osnova=pljenidbeni izvršni nalog); od čega se 25,1 % odnosi na poslovne subjekte, a 74,9 % na građane!*

U istom razdoblju ukupno je izvršeno** 150,9 milijardi kn po osnovama koje se odnose na poslovne subjekte i 88,3 milijarde kuna po osnovama koje se odnose na građane.

*Cca 700 000 pljenidbeno, izvršnih rješenja godišnje na tek 1 616 000 radno aktivnog stanovništva!****

Teško se može očekivati da se, ionako obezvrijeđeni i osiromašeni stanovnici Hrvatske, osjećaju zaštićenima i pravno bore ako se ovršna rješenja bez da ih je sudac prethodno saslušao, bez prava na pošteno suđenje i socijalnu državu, provode na osnovi knjigovodstvenih preslika dvojbenih potraživanja koje izvršavaju javni bilježnici i ostali.

Građani uništeni krizom i recesijom nemaju i ne moraju imati pravnu pismenost, a niti financijsku snagu za dugotrajne pravne postupke.

Ono što zabrinjava jest da građani nemaju ni zaštitu čuvara Ustava, Ustavnog suda.

RH, članica Europske unije, ne bi trebala čekati sa zaštitom građanskih i ljudskih prava, kao što se

decenijama čeka s zaštitom ljudskih i građanskih prava vlasnika imovine, koja je npr. prvo oduzeta za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske (NDH), potom nacionalizirana za vrijeme SFRJ.

* podaci FINA, listopad, 2018. dostupno <https://www.fina.hr/-/informacija-o-neizvršenim-osnovama-za-placanje-poslovnih-subjekata-i-gra-ana-za-listopad-2018->

** Pojam „ukupno izvršeno“ podrazumijeva se na podatke o svim osnovama koje su evidentirane i proknjižene u Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje po kojima je do trenutka davanja podataka javnosti bilo naplata/zapljenjena ili povlačenje po bilo kojoj osnovi (zbog obustave, opoziva, zastajanja, odgođe, privremene mjere sukladno čl. 48 ZFPFN, predstečajne nagodbe, stečaja ...).

*** DZS Priopćenje, od 11. srpnja, 2018. Dostupno https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/09-02-06_01_2018.htm

GRANICE KAZNE

Jedna od nastarijih pravnih doktrina u međunarodnom pravu . Granice kazne.

Zakonsku zateznu kamatnu stopu staviti u korelaciju sa prosječnom profitnom stopom!

Ne može se platiti više od onog što se proizvodi. Time se u Republici Hrvatskoj ovršenik jednostrano dovodi u inferiorni položaj jer su arbitrarno upotrijebljene ovlasti na štetu slabije strane u postupku, koja se u ovršnim postupcima ne može suprotstaviti zajedničkom nastupu državne agencije, javnih bilježnika, prometne policije, redarstvene djelatnosti, lučke kapetanije i ostalih.

Naime svijet je nepredvidljiv, ekonomske krize , recesije , suše poplave , ratovi , dugotrajni nemiri, građanski sukobi, posljedice migracija itd.

Kod nas se mirno blokira i kamatari svako deseto kucanstvo.

„Hrvatska ima 330 tisuća blokiranih, njihov dug veći je od 42 milijarde kuna; imamo nepravedan i diskriminatorni Ovršni zakon, neučinkovit Zakon o stečaju potrošača. Vrijeme je za temeljite i suštinske mjere za rješavanje pitanja prezaduženosti građana. Svako odugovlačenje s pripremom tih mjera, bila bi teška i nepopravljiva greška.“, K.G.Kitarović, Predsjednica RH *
citat sa Okruglog stola održanog na Pantovčaku, 19. lipnja, 2017., „Živjeti u Hrvatskoj i biti blokiran“;
dostupno: <http://predsjednica.hr/objava/1/1/1619>

Velik paradoks trenutka koji traje već desetak godina , drakonski se kažnjava siromaštvo, prezaduženost, blokada, smanjenje realnog dohotka na način da država aktivno povećava dug!

Svi sve dobro znaju, no s druge strane nisu sposobni ponuditi doista učinkovit savjet za otklanjanje. U okolnostima rasta duga građana za oko pola milijarde kuna mjesečno, potrebno je u okviru Politike razduživanja građana osmisliti i primijeniti sveobuhvatne mjere za zaustavljanje rasta duga građana. No nedostaje političke volje.

Sve svjedoči da u Hrvatskoj puta nema.

Iz boce je vlast pustila ogromnog diva, i sad više nisu sposobni strpati ga nazad.

Država je pridonijela rastu zaduženosti građana uvodeći ih u doživotno dužničko ropstvo.

Krajem 2014. privatni dug kućanstava je prešao iznos duga kompletne hrvatske privrede i nije se , preko te linije, više smanjivao.

Takvo se čudo, upravljanja dugom, nije još nigdje u suvremenom svijetu dogodilo.

-Udruga Blokirani je početkom 2014. Ustavnom sudu RH uputila Prijedlog za pokretanje postupka ocjene suglasnosti s Ustavom Ovršnog zakona (NN112/12.i 25/1.) i Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 91/19.i 112/12.) kao i za sve pripadajuće pod zakonske propise (predmet U-I- 2018/ 2014).

Dostupno na: <http://www.blokirani.hr/wp-content/uploads/2014/05/Udruga-USUD-2014..pdf>

Iz Prijedloga Udruge izdvajamo: „...ako usporedimo upozoravajuću brojku siromašnih u Hrvatskoj, kao posljedica blokade svih računa, s brojem malobrojnih, a bogatih pojedinaca, neminovno se nameće pitanje:

Može li bilo koji pojedinac vrijediti toliko puno? A može li toliko naroda vrijediti tako malo?

To je moguće samo u Hrvatskoj! Europa zna: Samo otvoren račun znači podmirenje duga. Ideja da se blokiraju svi računi dok se ne podmiri dug na psihološkoj je razini jednako mučenju, a na ekonomskoj ravno besmislu!"

-Krajem 2016. Ustavni sud je donio Rješenje kojim ne prihvaća Prijedlog za pokretanjem suglasnosti.

-Vlada Z. Milanovića, (ministrica Opačić) u veljači, 2015. najavljuje "velik oprost" kroz Sporazum o mjerama za ublažavanje financijskih teškoća određenog dijela građana koji su ovršenici u postupcima prisilne naplate tražbina male vrijednosti na novčanim sredstvima ("Narodne novine" broj 11/15.).

Od oprosta efektivno ništa. „Oprost“ je pokrio manje od par tisuća ljudi, no iznos duga kao i broj blokiranih je uskoro opet „uskrsnuo“* Vidi Tabelu

-Udruga Blokirani je protiv "sporazuma" pokrenula postupak pri USUD-u.,

Između ostalih argumenta, naveli smo : "Ako su građani siromašni, a jesu, jer svaki četvrti je i službeno siromašan, svaki peti ispod granice siromaštva, onda nema gospodarske mogućnosti plaćanja javnih troškova! Dakle tim građanima se pravnom snagom Ustava ne smiju naplaćivati nikakvi javni troškovi: porezi, doprinosi, takse, pristojbe tj sve ono što puni proračun. Neustavna naplata siromašnima i svim građanima bez prihoda je akt uskraćivanja prava na opstanak, što je i opis genocida."

-USUD je prijedlog udruge odbacio (predmet U-II-770/2015).

- Na 1. siječnja 2015. na snagu je stupio novi Zakon o stečaju potrošača, poznat i kao zakon o osobnom bankrotu, koji je najavljivao da prezaduženim građanima može omogućiti novi početak i kontroliranu otplatu njihovih dugova i potraživanja.

Ni od te mjere nije bilo efekta. Prema podacima za travanj 2018., Fina je kao posrednik u sklapanju izvansudskog sporazuma između vjerovnika i potrošača u 1205 predmeta od 1. siječnja 2016. do 9. srpnja 2018. zaključila samo 16 izvansudskih sporazuma.

-Predsjednica K.G. Kitarović, podnijela je na dan 25. veljače 2015. , Zahtjev za ocjenom suglasnosti s Ustavom dijela članka Ovršnog zakona.

USUD je 10. listopada 2017. obustavio i taj postupak.

-USUD je tijekom 2017. (predmet U-I-2659/2014) odbacio i Prijedlog Udruge Blokirani za pokretanje postupka ocjene suglasnosti s Ustavom članaka Opće Poreznog zakona iz kojeg izdvajamo :

-" „Ustav je sredstvo zaštite siromašnih i nemoćnih protiv bogatih i moćnih!“ – čime nam koautor Ustava RH poručuje da se uvijek i u svakoj prilici treba pozvati na Ustav!(dr.) Smerdel B., profesor pravnog fakulteta Katedre za Ustavno pravo u Zagrebu; „Danas“, 2014.)

Ako postignemo razumijevanje počevši od idejne vrijednosti da je Ustav sredstvo zaštite siromašnih, nezaštićenih i nemoćnih protiv bogatih, nemilosrdnih i moćnih onda je „paket“ hrvatskih ovršnih zakona savršena prilika da Ustavni sud potvrdi svoj osnovni zadatak promociju pravde !"

-U Hrvatskoj, još ni u 2018., ne postoji tzv. atlas dužnika ili druga slična izvješća o strukturi dužnika, na temelju kojih bi se mogli utvrditi stvarni razlozi prezaduženosti hrvatskih građana.

Zbog toga će se teško donijeti zaključci i o učincima zakonskih propisa koji su trebali pomoći prezaduženima.

Brojke su zasad neumoljive.

Vlada A. Plenkovića je u travnju, 2018. predstavila set mjera (provedivim preko FINE) kojima kani olakšati položaj blokiranima: -otpis do 10.000 kn linearno svima,

-reprogram ostatka poreznog duga u tri godine,

-stečaj za dužnike s glavnicom manjom od 20.000 kn, blokirane dulje od tri godine te obustavu ovrhe dulje od tri godine ako vjerovnik nije uspio naplatiti ništa posljednjih šest mjeseci. Sve bi mjere bile jednokratne i odnosile bi se na razdoblje do 31. prosinca 2017.

No uporedo, banke su prodale nenaplativa dugovanja agencijama.

Prema podacima koje je HNB dostavio Varaždinskim vijestima, u posljednje tri godine banke su prodale ukupno oko 17,2 milijardi kuna potraživanja pravnih osoba i građana. Prema podacima koje je HUB objavio u svojim analizama krajem prošle godine, prodaja kreditnih portfelja potraživanja od građana od strane banaka u razdoblju 2015. – 2017. iznosila je 3,46 milijardi kuna.

To znači da banke sve više, uz popust, prodaju svoja potraživanja po kreditima i prepuštaju agencijama priliku da na naplati zarade. Problemi koje će blokirani građani imati s agencijama, deložacije, tek slijede.

Mjere Vlade A. Plenkovića (sredinom 2018) jesu (znatno) smanjile iznos duga no za armiju blokiranih ne znači puno jer kako dani prolaze tako prolaze i 3 godine pa FINA pomalo i dalje isknižuje dugove, a ovrhovoditelji polako ponovno plaćaju FINI predujam i stavljaju nove blokade, zbrajajući sad staru glavicu i nagomilane kamate u novu glavicu, povećanu i pokreću novu ovrhu. Na teret blokiranog.

Pitanje je tko je danas ili sutra, brži, da li će dug danas padati ili sutra rasti, no sigurno jest da i u najoptimističnijoj verziji broj dugotrajno blokiranih i dalje bi mogli brojiti najmanje 250 tisuća obitelji. Podaci FINE iz kraja studenog svjedoči da su blokirani i dalje zadržali otvorenim cca 316 000 zaštićenih računa, što ako se pokaže kroz vrijeme, moglo bi značiti da je od 3 Mjere A. Plenković Vlade, profitiralo cca 5.000 ljudi.

Ovom mjerom se naime ne dira u sam dug koji neće u znatnijem biti otpisan. Ne dira se niti u pravcu osiguravanja pravne stečevine na tragu Europske unije. Cilj je trenutno obustaviti ovrhu na računima, a vjerovnik može izabrati neki drugi način naplate potraživanja.

Konkretno, kako je pojasnio Velimir Šonje*, iako je Mjerom Vlade A. Plenković ukupna vrijednost ovrha smanjena za drastičnih 60 posto, sa 41,8 na 17,1 milijardu kuna, broj dužnika pao je za niti 46.000 građana.

*HUB-ova analiza "Ovršeni dug (blokade) građana: nakon vladinih mjera" (2018.)

Zvuči puno, no s obzirom na to da je blokiranih bilo oko 325 tisuća, jasno je kako je za 60 posto duga bilo krivo svega 15-ak posto neplatiša.

Među njima je i tisuću najvećih dužnika čiji je ukupan dug iznosio 15,3 milijardi kuna ili, prosječno, oko 15 milijuna kuna – po osobi.

Najmanji među njima bio je dužan 4,4 milijuna kuna, a listom predvodi rekorder s dugom od 404,8 milijuna kuna i koji dolazi iz jedne od članica EU.

I direktor Hrvatske udruge banaka, Zdenko Adrović ističe kako su od Vladine mjere najviše koristili imali bogati, odnosno barem oni čiji su dugovi milijunski.

"Ne želim tvrditi da Vladine mjere nisu imale efekta, ali kada gledamo širu sliku, vidimo da su efekti u otprilike 80 posto slučajeva koncentrirani kod velikih dužnika", poručuje, uz jedno veliko upozorenje: veliki dugovi koji su zbog odgode ovrha izašli iz statistika, pomalo će se vraćati, a u idućim mjesecima dug blokada rasti.

Obzirom da gospodarstvo stagnira, kao i svi prethodni eksperimenti vlasti koji su završili loše, i ovaj ide prema istom rezultatu

PRAVNA STEČEVINA EUROPSKE UNIJE

Dva su osnovna dokumenta o ljudskim pravima na kojima se danas temelji Vijeće Europe: Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Europska socijalna povelja.

Ovršno pravno područje u Hrvatskoj, a podjelom nadležnosti između nacionalnog pravnog poretka i pravnog poretka Europske zajednice, zasad je još uvijek nacionalni legislativni rezervat.

U RH već predugo vremena vlada shvaćanje da pravo EU Zajednice i ovršno pravo RH nemaju dodirnih točaka, odnosno da europsko međunarodno nadnacionalno pravo nema učinaka na tu granu prava.

Međutim, slika o neokrnjenom nacionalnom izvršnom pravnom suverenitetu je fikcija koja se mora prizemljiti i hrvatsko izvršno pravosuđe hitno urediti u skladu s pravnim i socijalnim normama EU.

Pravo Europske zajednice razvilo je niz mehanizama utjecaja na pravne sustave država članica.

Njima se nacionalni zakonodavac ograničava u donošenju pravnih propisa te nacionalni sudovi obvezuju da otklanjaju primjenu i euro konformno tumače neusklađene nacionalne pravne propise.

Tako npr. Uredbu (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o uvođenju europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine treba tumačiti na način da javni bilježnici u Hrvatskoj, kada postupaju u okviru ovlasti koje su im povjerene nacionalnim pravom u izvršnim postupcima na temelju „vjerodostojne isprave“, nisu obuhvaćeni pojmom „sud“ u smislu te uredbe.

Uredbu br. 805/2004 treba tumačiti tako da se za rješenje o ovrsci koje u Hrvatskoj donosi javni bilježnik na temelju „vjerodostojne isprave“, a protiv kojeg nije bilo prigovora, ne može izdati potvrda o europskom izvršnom naslovu jer se ono ne odnosi na nespornu tražbinu u smislu članka 3. stavka 1. te uredbe.

Vrijedi li i za Hrvate načelo jednakosti i ravnopravnosti građana u primjeni prava EU?

Temeljem presuda Europskog suda C 484/15x i C 551/ 15x u pitanju od kojeg ovisi nadležnost javnih bilježnika u donošenju rješenja koja predstavljaju izvršne naslove, Općinski sud u Zagrebu, sutkinja Z. Zagrajski pokrenula je postupak (Predmet C 657/18x) pred sudom Europske unije sa Zahtjevom za donošenjem odluke po prethodnom pitanju, u cilju osiguranja prava na jedinstvenu primjenu prava EU u svim državama članicama i očuvanja načela jednakosti i ravnopravnosti građana u primjeni prava EU.

Uz devet milijuna izvršnih postupaka, poznato je i da je Hrvatska u više navrata bila tuženik u postupcima pred Europskim sudom za ljudska prava u kojima je utvrđeno postojanje povrede članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, zbog toga što izvršni postupak nije proveden u razumnom roku (sic).

ZAVRŠNA RIJEČ

Mnogi ugledni autori, definiraju područje pravne kulture unutar državnih ili regionalnih granica.

Tako su glavne pravne kulture u svijetu: europska (zapadna) pravna kultura, židovsko pravo i pravna kultura, islamsko pravo i pravna kultura, hinduska pravna kultura, kineska pravna kultura, japanska pravna kultura.

Hrvatska pripada zapadnoj civilizacijskoj, pravnoj kulturi?!

No koliko su hrvatski izvršni zakoni usklađeni s pravnom stečevinom zapadne, civilizacijskom, pravnom kulturom?

Hrvatska se našla na velikom raskrižju.

Smatram da je stanovništvo stvarno ugroženo.

Sve dublji ponor između privilegiranih i marginaliziranih.

„Slobodnih“ i „Blokiranih“.

Nešto se mora dogoditi.

Suci, moraju nedvosmisleno odlučiti što su. Zapisničari političke ili nezavisni intelektualci, specijalisti? Provode li zapadnoeuropsku pravnu kulturu ili pravnu kulturu nekih prošlih, totalitarnih, vremena?

Pitanje rješenja prezaduženosti potrošača trebalo je, još 2007. godine, biti pitanje od velike gospodarske i društvene važnosti po Republiku Hrvatsku.

Hrvatska je zanemarila primjeniti Preporuku Vijeća ministara Europske unije : Rec (2007)8. od 06/20/2007; Rezoluciju No.1 (26. Konferencija EU ministara pravosuđa (2005.Helsinki) te Preporuku –Rec (2003)17 Vijeća ministara kojom je Vijeće upozorilo države članice na prezaduženost pojedinaca i obitelji.

Tražilo se da države članice hitno pokrenu političke, pravne i praktične mjere da bi se, na vrijeme, riješio problem prezaduženosti potrošača.

Vijeće je upozorilo države članice da će prezaduženost pojedinaca i/ili obitelji dovesti do značajnih društvenih i zdravstvenih poremećaja društva. Hrvatska, nije reagirala. Propustila.

Republika Hrvatska, još uvijek, nema adekvatni model socijalne zaštite osiromašenih i prezaduženih, i stoga je neprihvatljivo što se prezadužene sustavno maltretira i ponižava;

To moramo uskoro riješiti.

A kako drukčije ako ne promjenom (pravne) kulture.

Hvala vam na pozornosti.

Miriam Kervatin

Udruga Blokirani (2018)

LITERATURA:

1. (2010) Handbook of cultural Sociology. Eds. John.r.Hall, Laura Grindstaff, and Ming-Cheng Lo, London and NEW YORK:Routledge
2. Legal culture and cultures of Legality. Susan S. Silbey, dostupno na Traditions and Transition. Cambridge 2003.
- 3.(1996) European Legal Cultures, Volkmar Gessner,Armin Hoeland and Casba Varga (eds)
- 4.(2003) Prava građana i moderne institucije-Europska i hrvatska pravna tradicija, Dalibor Čepulo; Izdavač Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- 5.(1977) Law and society: An introduction, Lawrence Friedman
6. (1986) Culture in Action:Symbols and Strategies, Ann Swindler, Stanford University

UKUPNO 54 864 znakova (sa razmacima)